

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. De vinculo matrimonii indissolubili,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

currit iusta causa contrahendi sine parentum consensu: qualis est, quod ipsi parentes probabiliter credantur probaturi tale matrimonium: aut certe illud iniuste prohiberi. De quibus Sanchez plenius in citata disput. 23.

25. **Q. UÆRITVR QVINTO:** An contrahentium consensus in quacunque eorum ætate sit ad matrimonium sufficiens. Respondetur, iure quidem naturali nullam certam ætatem præfixam esse matrimonio contrahendo, dummodo contrahentes usum rationis habeant: iure tamen canonico, De despons. impub. cap. 3. 6. 10. & 11. certum tempus ætatis statutum esse: nempe in masculis decimum quartum annum completum, & annum duodecimum in feminis. Videndus est Couar. in Epit. 2. par. cap. 3. m. 2. qui in sequenti num. 3. docet eam ætatem posse perueniri, malitia supplente ætatem, iuxta textum satis apertum in cap. Puberes, in cap. De illis 2. & in cap. finali, De despons. impub. Quam malitiam ille addit confiteri in duobus: nempe in discretione ad consensum conjugalem intelligendum, & in potentia ad carnalem copulam: quæ potentia quibus signis probetur, apud eundem relinquemus videndum: vt & quædam alia, quæ duobus sequentibus numeris subiicit.

26. Illud quod est nostri in instituti ad demum: multorum auctoritate iudicio (quos Sanchez refert lib. 1. disput. 17. num. primo) peccatum esse mortale ante ætatem à Canonibus præscriptam contrahere: quia id grauib. verbis prohibetur in cap. 2. De despons. impuberum; quæ sunt. Distinctius inhihemus, ne aliqui, quorum vterque, vel alter ad ætatem legis vel Canonibus determinatam non peruenerit coniungatur: nisi forte aliqua vrgentissima necessitate interueniente; vt pote pro bono pacis, talis cõiunctio toleretur. De qua re in casibus particularibus statueret, est Episcopi, tanquam iudicis ordinarij in causis spiritalibus, aut alterius gerentis vices ipsius. Quod autem Sanchez in sequenti num. 6. contrarium (non esse inquam mortale) probabilis iudicat: existimari posse locum habere in illis, qui illo quidem modo prohibito contrahunt; sed ea mente vt intendant non aliter contrahere, quam ius patitur: atque adeo vt tale matrimonium habeat tantum rationem sponsaliorum, congruenter cap. finali, De despons. impub. & cap. vnico, §. Idem quoque, eodem tit. in 6.

27. **Q. UÆRITVR VLTIMO:** An vtriusque coniugis consensus debeat fieri cum aliquo ordine, & an in eodem instanti temporis. Ad hoc respondetur negatiue, quia nihil interest ad matrimonij validitatem, an prius vir, quam femina, vel contra, exprimat suum consensum: neque necessarium est vt statim post vnus consensum subsequatur consensus alterius: sed satis est, vt si vnus consentiat prius, illo consensu non reuocato, sed tacite durante, consentiat alter: etiam si id faciat interposito interuallo aliquot horarum vel dierum. Id enim commune est omnibus contractibus; qui alias nequirent iniri per literas, nuntium, vel procuratorem. Videndi sunt pro pleniore explicatione Couar. in citata 2. par. cap. 4. num. 6. & 7. & Sanchez alios citans, lib. 2. disput. 31. in fine, & in tota sequenti disput. 32.

CAPVT IV.

De vinculo matrimonij indissolubili.

SVMMARIVM.

- 28 Vinculi matrimonij tanta est firmitas, vt sit indissolubile.
29 Vnde proveniat talis firmitas.
30 Matrimonium inualidum nullum inducit vinculum. Validum ratum, & validum consummatum differunt, vt imperfectum & perfectum.
31 Differunt etiam significat. one, & quo modo.
32 Cur vinculum matrimonij consummati sit omnino indissolubile, non item matrimonij rati.
33 Quid requiratur vt matrimonij infidelium indissolubile sit: quod, ipsum non nisi improprie dici possit sacramentum.
34 Matrimonium infidelium verum, non dissoluitur conuersione vnus coniugum ad fidem.
35 Quando altero volente perseverare in infidelitate, conuerso ad fidem, ius sit dissolucendi matrimonium.

36 Matrimonium etiam consummatum dissoluitur morte vnus coniugum: ratum vero, & per professionem factam in religione approbata.

37 Non item per susceptionem sacri Ordinis.

38 Multa quæ relinquuntur videnda apud Thomam Sanchez, pro pleniore explicatione.

39 De difficultatibus. Quando matrimonium censendum sit consummatum, & an oppressio sponsæ per vim aut metum cadentem in virum constantem impediatur ne ea possit ingredi religionem.

40 Quatenus matrimonium consummatum dissolui possit.

41 Quinque diuisiones matrimonij, posite in seq. cap. 5.

VINCULI matrimonij tantam esse firmitatem vt dissolui non possit ab homine, iam in præcedentibus annotauimus per illud Domini nostri Matth. 19. Quos Deus coniunxit, homo non separet; [atque illud D. Pauli in priori ad Corinth. cap. 7. His qui matrimonio cõiuncti sunt præcipio non ego, sed Dominus, vxorem à viro non discedere.] Quod etiam definitur in cap. Quæ sunt, & in cap. Quanto, De diuortis: ideoque nulla de causa licet deserta coniuge viuente, alteri coniungi matrimonio, neque ob sterilitatem, neque ob fornicationem, prauos mores, fædos morbos, aut capitales inimicitias. Et in hoc matrimonij distinguitur à cæteris contractibus, qui cum res notabiliter mutata sunt, aliter que de causis: imo & solo mutuo contrahentium consensu dissolui possunt, sicut & nasci: iuxta illud, Res per quas causas nascuntur per eadem dissoluntur Institutus §. fin. Quibus oblig. tollitur.

Cuius differentie ratio ex eo sumitur, quod matrimonium ex se ordinatur ad educandam prolem. Id autem vt commode fiat requirit firmitatem illius vinculi, quo parentes, quibus talis educatio incumbit, se mutuo adstringunt, dum inuent matrimonium. Quam tamen firmitatem ex nuda matrimonij natura non provenire, ex eo intelligitur, quod matrimonium ratum non consummatum: imo nec vnquam consummandum carnali copula, habeat veram naturam matrimonij, vt patet ex illo, quod Beata Virgo cum Sancto Ioseph contraxit.

Ex diuina vero institutione adiuncta eidem nature, illam provenire intelligitur ex eo, quod habetur in cap. vnico, De voto in 6. Matrimonij vinculum ab ipso Ecclesie capite, rerum omnium conditore, illud in paradiso & in statu innocentie instituit, vnionem & indissolubilitatem accepisse. Et in Concil. Trid. sess. 24. initio: quod matrimonij perpetuum indissolubilemque nexum primus humani generis parens, diuino instinctu pronunciarit, cum dixit Genes. 3. Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. Quamobrem relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna. J Accedit quod à Christo Matth. 19. sublatam sit dispensatio de iudæis, Deuter. 24. repudiandi suas vxores: adeo vt in noua lege matrimonium reuocatum sit ad statum, quem in initio mundi habuit: de quo ibidem Christus ipse ait: Ab initio non fuit sic. Videndi potest Bellarm. in lib. De matrim. cap. 17. præsertim in responsione ad obiectionem 14. Occurrit autem explicandum; An ex reuocatione tantam firmitatem vinculum matrimonij accipiat, vt sit penitus indissolubile.

Quæstio, An matrimonij vinculum sit penitus indissolubile.

NOTANDVM est primo, Matrimonium inualidum (quale est quod contrahitur ab habente aliquod impedimentum ex maioribus de quibus postea suo loco) non inducere vinculum illud de quo agimus. Validum vero distingui in ratum & consummatum: atque ratum dici, quod carnalis copula nondum est secuta: consummatum dici, quod carnalis copula iam est secuta. Illudque ab hoc differt tanquam imperfectum à perfecto: nõ quod illi desit aliquid spectans ad essentiam matrimonij: sed eo modo quo homo truncatus manibus, ab altero truncato non distinguitur: non quid em ratione essentia; sed ratione integritatis. Id quod post Bellarm. annotans Sanchez lib. 2. disput. 14. in solutione secundi argumenti. Addit ad explicationem; quod sicut venditio per quam potestas ad usum rei venalis traditur, non perficitur essentialiter

31. tialiter per accidentem traditionem ipsius rei: sed solum integraliter completis, quæ prius erant essentialiter perfectæ: sic per consummationem matrimonij, per quam traditur possessio corporis, impletur integraliter matrimonium, quod prius iam erat essentialiter perfectum traditione potestatis in ipsa corpora per mutuum consensum.

32. NOTANDUM est secundo, ex cap. Debitum, De bigamis: Matrimonium ratum & consummatum differre adhuc quoad significationem: nimirum, quod ratum si significet Christi per charitatem unionem cum anima existente in gratia: indicat ab Apostolo in priori ad Corinth. cap. 6 cum ait: Qui adheret Deo vnus spiritus est cum eo. Consummatum vero, significet unionem Christi cum Ecclesia, non modo per charitatem, sed etiam per carnem ab ipso assumptam, de qua Ioan. 1. Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Et quam Pontifex in eodem cap. Debitum, vocat coniugium inter Christum & Ecclesiam contractum per Incarnationis mysterium: iuxta illud quod ad Ephes. 5. Apollolus exponens dictum primi parentis Genes. 2. Hoc nunc os ex ossibus meis & caro de carne mea. Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suæ, & erunt duo in carne vna: statim subiungit: Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo & in Ecclesia. Cur vero non etiam istiusmodi vnio significetur per matrimonium nõdum consummatum, ratio redditur: quod per solum matrimonium carnali copula consummati coniuges fiant vna caro, ex cap. Lex 27. q. 2. & cap. 2. De conuersione coniug. Ideo; ipsum solum fit, quod secundum Apostolum sacramentum est magnum in Christo & Ecclesia. Videndus est Thom. Sanchez lib. 2. disput. 13. in princip.

33. NOTANDUM est tertio, ex prædicta differentia aliam sequi: quod vinculum matrimonij consummatum, sit omnino indissolubile: quia Christi per incarnationem cum Ecclesia vnio est omnino indissolubilis. Nec n. fieri potest vt Christus naturam assumptam relinquat. Vinculum vero matrimonij rati, non repugnet dissolui, quia Christi per gratiam vnio cum anima iusti, dissoluitur cum is incidit in peccatum mortale, vt sæpe contingere potest. De qua re Sanchez in eadem disp. num. 7. Atque his ita prænotatis proposita difficultas explicatur sequentibus propositionibus.

PRIMA est: Matrimonij consummatum vinculum iure diuino omnino firmum, & indissolubile est. Hæc patet ex verbis Domini nostri & D. Pauli citatis initio huius cap. Et vt habet ex Abulensi Sanchez, in præced. num. 3. procedit etiam quoad matrimonium infidelium consummatum: quia lex Christi obligat omnes, & quia apud infideles matrimonium legitime contrahitur (dummodo seruentur leges regionis, ex que non repugnent legi nature, vt repugnent, si patri concederent propriam filiam ducere) ipsum est verum ac validum, prout exprimitur in cap. Quanto §. Nam et si De diuortijs: & habetur ex priori ad Corinth. cap. 7. illis verbis: Si quis frater uxorem habet infidelem, & hæc cõsentit habitare cum illo, non illum dimittat. Ex quibus verbis id ipsum definitur in cap. Gaudemus. De diuortijs. Aduerte autem tale matrimonium appellari sacramentum non quidem proprie; cum Baptismus, cuius expertes sunt infideles, ianua sit vitæ spiritualis ex Concil. Florent. in instruct. Armenorum de Baptismo: adeoq; ianua sacramentorum nouæ legis: sed appellari solummodo large & improprie: eo quod aliquo modo quidem designet unionem Christi cum Ecclesia: non tamen proprie: ob defectum scilicet fidei, prout post Abulensem & Sotum nonnullosq; alios notat Sanchez in præced. disput. 8. Ad dens de matrimonio quod fidelis ex privilegio Papæ contraxerit cum catechumena, idem esse dicendum: nempe non esse sacramentum: quia matrimonium in vtroque coniuge est vnum numero: & ideo si non sit sacramentum in fœmina, nec erit in viro.

34. SECUNDA propositio est: Matrimonium infidelium nõdum dissolui, quando vnus coniugum ad fidem conuertitur perseverante altero in infidelitate. Hæc habetur expresse in cap. Si quis, 28. quest. 2. Et procedit quantumcumque tale matrimonium in gradibus iure tantum Canonico prohibitis (secus si iure etiam naturali secundum omnes ex Syluestro, Matrimonium octavo, quest. 10. dicto secundo) contractum fuerit, ex citato cap. Gaudemus, & ex cap. De infidelibus, titulo De

confang. & affinitate. De qua re postea cum de impedimentis matrimonij. Accedit ratio, quia, vt iam diximus, matrimonium inter infideles valde contrahitur, idque iure nature, quod lex gratiæ, rectaq; fides non destruit, cum ei non repugnat: sicut in hac re vsuenerit certum est, quandoquidem vtroque coniuge infideli suscipiente baptismum, matrimonium ipsorum, quod iure naturali validum est, accipit eo ipso rationem sacramenti secundum probabiliorem sententiam quam Sanchez lib. 2. disput. 9. tuctur, post aliquot alios quos ipse refert. Eo ipso enim, quod tales communi consensu baptizantur dant signum externum, quod consentiant in matrimonium præcedens, vt iuxta Christi institutionem sit indissolubile, signetque illius unionem cum Ecclesia. De quo tamen quoad vinculi firmitatem, antequam consummetur post baptismum susceptum, perinde ac de matrimonio rato fidelium iudicandum est; prout ex Nauarro Sanchez habet in sequenti disput. 17. vtens hac ratione: quod maiorem firmitatem matrimonium sortiatur ex ratione sacramenti, reperi in rato fidelium; quam ex ratione contractus naturalis, quam solum habet matrimonium consummatum infidelium.

35. TERTIA propositio est: Coniugem infidelem ad fidem conuersum, altero remanente in infidelitate, ius aliquod dissoluedi matrimonium habere ex Christi dispensatione. Hæc probatur ex D. Paulo in priori ad Corinth. cap. 7. illis verbis: Quod si infidelis disciderit, discadat: non enim seruituti subiectus est frater aut soror in huiusmodi. Sic enim ea verbaintellexit Ecclesia in cap. Si infidelis, 28. quest. 2. & in cap. Quanto, & in cap. Gaudemus, De diuortijs: constituens tres casus in quibus tale quid licitum est: quos ab Archid. Richard & Panor. notatos refert Syluest. Matrimonium 8. quest. 10. di. 70. 6. Quorum primus est, quando coniunx infidelis nõdum vult fideli cohabitare. Secundus, quando vult quidem cohabitare, sed non sine Creatoris contumelia: Christum scilicet blasphemans, & religionem Christianam contemnens. Tertius est quando non eretur trahere coniugem ad infidelitatem aut ad aliud peccatum mortale. Alia quædam tradit Syluest. in eadem quest. 10. de istiusmodi matrimonio, quæ relinquimus apud ipsum videri, & apud Sotum in 4. dist. 39. quest. vnic. art. 4. De illo habentur in iure canonico, tota causa 28. & totus titulus De conuers. infidelium, & cap. Quanto ex cap. Gaudemus De diuortijs.

36. QUARTA propositio est: Matrimonium fidelium etiam consummatum dissolui morte alterutrius coniugis. Hæc patet per illud de muliere ad Rom. 7. Si mortuus fuerit vir eius, liberata est à lege viri, vt nõ sit adultera, si fuerit cum alio viro] & in priori ad Corinth. cap. 7. Mulier alligata est legi quanto tempore vir eius viuit: quod si dormierit vir eius, liberata est, cui vult nubat. Proinde in futura vita non erit tale vinculum, dicente Domino Matth. 22. In resurrectione neq; nubent neque nubentur.]

36. QUINTA propositio est: Vinculum matrimonij rati necdum consummati omnino dissolui per solemnem in religione approbata professionem vnus coniugis, ita vt alter manens in seculo, sit omnino solutus ab eo vinculo, possitq; ad alias nuptias transire. Hæc est certa, & de fide prout intelligitur ex cap. Desponsatam, & cap. Decreta legalia, 27. q. 2. & ex cap. 2. cap. Ex publico, cap. Ex parte 2. De conuers. coniug. & ex Extrauaganti Ioannis cap. 22. que incipit, Antiqua: De voto, ac demum ex Concil. Trident. sess. 24. can. 6. De matrimonio his verbis: Si quis dixerit ratum matrimonium non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugis non dirimi, anathema sit. Ratio vero eiusdem propositionis hæc reddi potest; quod per talem professionem homo sic mutet vitæ statum, vt sibi mudoque mortuus, pendeat totus ex alieno arbitrio, exutus omni proprietate rerum, ex quibus petuntur huius vitæ commoda. Quod est maxime perfectionis, & obsequium Deo gratissimum; ac proinde per matrimonium non impediendum, quando proximi iniuria non interuenit. Ad id facit, quod omne votum sit mutabile in votum religionis ex cap. Scriptura: De voto & voti redemp.

37. Aduerte autem obiter quia mutatio status in eo qui suscipit maiores Ordines non est prædictæ perfectionis: eam non inducere dissolutionem matrimonij rati, prout habe-